

Rigsdagstidende.

1856. Forhandlingerne paa Folkethinget. № 115.

Syvende Session.

39te Møde.

Løverdagen den 26de Januar.

(Fortsat.)

Kirke- og Underviisningsministeren

(forts.): Det er paa denne Maade, jeg har troet, at man havde tænkt paa at skaffe Almuen paa Landet Midler til Læsning, og det er dertil, jeg maa sige, at det ikke er muligt fra Ministeriets Side, eller, efter min Overbeviisning, fra Statens Side overhovedet, at kunne bidrage noget Væsentligt. Det heldigste Middel i saa Henseende, i det Mindste det, som hos os kan siges at være det heldigste, det er den stadige Fremstriden af Velvære og økonomisk Velstand hos Befolkningen, der jo rigtignok maa være forbunden med Sands for og Lyst til Læsning og til at skaffe sig Kundskaber, saa at Folk ikke altså ofte komme i det Tilfælde, som den ærede Forespørger selv bemærkede, at han havde seet mange Gaardmænd være i, der ikke havde „Noget tilovers for det Slags Udgifter,“ hvilket jo er meget slemt, da man dog maa antage, at Gaardmænd nok kunde have „Noget tilovers“ til slige Udgifter. Men det vil ikke lykkes at bibringe nogen Udvikling i denne Henseende, om man end gjør Midlerne dertil nok saa billige, naar de mangle den fornødne Lyst til Læsning; ligesom der overhovedet ikke er nogen Tilfredsstillelse ved at skaffe noget Menneſte Læsning, naar han ikke selv føler Trang dertil; der kommer dog ikke Noget ud deraf. Iøvrigt gives der jo ganske vist til visse Tider og under visse Forhold en Opfordring til ved private Kræfter at virke til, at nyttige og tiltalende Folkeskrif-

ter kunne finde Udbredelse; og det er ogsaa bekendt, at der har bestaaet, ligesom der endnu hos os bestaaer Foreninger, som virke i denne Retning, og som efterhaanden have bragt flere af vor Literaturs berømteste Værker ned til en Pris, som nu maa kaldes meget billig. Det var i sin Tid Tilfældet med Trykkefrihedsselskabet, og det er tildeels Tilfældet med Samfundet for den danske Literaturs Fremme. Desuden har der dannet sig flere andre nyttige Foreninger i dette Diemed, og det vil vel ogsaa skee i Fremtiden.

Naar jeg derimod vil betragte Sagen fra det mere indskrænkede Omraade, som jeg nærmest troede, at Forespørgselen angik, og som ialtså forekommer mig nærmest at vedkomme mig, saa vil jeg meget gjerne indrømme, at jeg vil være villig til at virke i de Retninger, som Forespørgselen angaaer, ligesom jeg skal bemærke, at der hidtil er blevet virket i disse Retninger; men, ligesom det vistnok er Tilfældet, at det ikke tidligere er skeet i nogen omfattende Grad, saaledes maa jeg strax tilføie, at jeg heller ikke for Diebliffet seer Udſigt til, at dette i Fremtiden vil kunne skee. Jeg maa gjøre opmærksom paa, at de Maader, hvorpaa man hidtil i Underviisningsministeriet og i den Overbestyrelse, der tidligere havde dermed at gjøre, har søgt at virke i den Hovedretning, som her er antydet, have tildeels været ved i enkelte Tilfælde at foreskrive en eller anden Bog som den, der i Almindelighed skulde bruges ved den offentlige Underviisning over hele Landet, og som Folge deraf sørge for, at Prisen derpaa blev sat overordentlig billig. Dette er saaledes Tilfældet med en Lærebog, som den ærede Rigsdagsmand iøvrigt ikke gjerne vilde nævne, men som